

MINTAQA IQTISODIY-IJTIMOYIY SALOHIYATIDAN SAMADALI FOYDALANISH YO'LLARI (FARG'ONA VILOYATI MISOLIDA)

Ro'zmatov B.Z.

(Узбекистон Миллий университети, Узбекистон)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10003337>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 04-October 2023 yil

Ma'qullandi: 08-October 2023 yil

Nashr qilindi: 14-October 2023 yil

KEY WORDS

shahar, shahar ma'muriy
tumanlari, tumanlar rivojlanishi,
ma'muriy-hududiy
tuzilish.

ABSTRACT

Maqolada O'zbekistonda shahar ma'muriy tumanlarining sonidagi o'zgarishlar, ularning tashkil qilinishi yoki tugatilishi masalalari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, Toshkent shahri tumanlarining ba'zi ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari tahlil qilingan.

Markaziy Osiyoda joylashgan Farg'ona viloyati katta tarixiy va madaniy ahamiyatga ega maskan hisoblanadi. Tian Shan va Pomir tog' tizmalari o'rtasida joylashgan noyob geografiyasi uni mo'l-ko'l qishloq xo'jaligi salohiyatiga ega serhosil vohaga aylantiradi. Biroq, tabiiy go'zalligi va tarixiy boyligiga qaramay, mintaqa o'zining iqtisodiy va ijtimoiy salohiyatidan to'liq foydalanishda qiyinchiliklarga duch keldi. Ushbu maqolada biz Farg'ona viloyatining iqtisodiy va ijtimoiy salohiyatini ochish, uning kuchli tomonlari, imkoniyatlari va barqaror rivojlanish imkoniyatlarini yoritib berish yo'llarini o'rganamiz.

Farg'ona viloyatining serhosil tuprog'i va mo'tadil iqlimi uni qishloq xo'jaligi uchun eng yaxshi joyga aylantiradi. Viloyat an'anaviy ravishda paxtachilik bilan tanilgan, ammo qishloq xo'jaligi mahsulotlarini diversifikatsiya qilishda foydalanilmagan imkoniyatlar mavjud. Ekinlarni diversifikatsiya qilish va zamonaviy dehqonchilik texnikasini rivojlantirish qishloq xo'jaligi mahsuldorligini oshirishi va oziq-ovqat ta'minoti zanjirini yaratishi mumkin. Agrobiznes tashabbuslarini rivojlantirish va qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qo'shimcha qiymatli qayta ishlashni rag'batlantirish ish o'rinlari yaratishi va mintaqa iqtisodiyotini ko'tarishi mumkin.

Farg'ona viloyati boy tarixiy va madaniy merosga ega, qadimiy obidalar, muzeylar va an'anaviy hunarmandchilikka boy. Turizmni rivojlantirish va rivojlantirish orqali mintaqa iqtisodiy imkoniyatlar yaratishi va o'ziga xos madaniy o'ziga xosligi to'g'risida xabardorlikni oshirishi mumkin. Infratuzilma, mehmondo'stlik va marketingga sarmoyalar mintaqani mahalliy va xalqaro sayyohlar uchun kerakli manzilga aylantirishning kalitidir.

Ta'lim va ko'nikmalarni rivojlantirishga sarmoya kiritish mintaqaning ijtimoiy salohiyatini ochish uchun juda muhimdir. Farg'ona viloyati sifatli ta'lim va kasb-hunar ta'limi imkoniyatlarini kengaytirish orqali o'z ishchi kuchini kengaytirib, uni globallashtirgan dunyoda raqobatbardosh qiladi. Ta'lim muassasalari va xususiy sektor bilan hamkorlik ta'lim dasturlarini mahalliy mehnat bozori

ehtiyojlariga moslashtirishga yordam beradi va shu bilan ishsizlik va qashshoqlikni kamaytiradi.

Transport va raqamli infratuzilmani takomillashtirish iqtisodiy salohiyatni ochish uchun juda muhimdir. Yo'llar, ko'priklar va jamoat transporti tizimlarini yangilash transport xarajatlarini kamaytirishi, savdo hajmini oshirishi va bozorlarga kirishni yaxshilashi mumkin. Bundan tashqari, keng polosali ulanish va raqamli infratuzilmani kengaytirish mintaqaga global bozorlarga kirishga, elektron tijoratni rivojlantirishga va innovatsiyalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Tadbirkorlik va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va ijtimoiy imkoniyatlarni kengaytirishning kalitidir. Farg'ona viloyati moliyaviy yordam, murabbiylik dasturlari va biznes-inkubatorlardan foydalanish orqali tadbirkorlik madaniyatini rag'batlantirishi mumkin. Ushbu yondashuv nafaqat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi, balki o'ziga ishonish va ish o'rinlarini yaratishga yordam beradi.

Ijtimoiy inklyuziya va gender tengligini targ'ib qilish aholining barcha qatlamlari mintaqaning rivojlanishiga hissa qo'shishini ta'minlash uchun juda muhimdir. Farg'ona viloyati xotin-qizlar va marginallashtirilgan guruhlarning imkoniyatlarini kengaytiradigan siyosatni amalga oshirish orqali yanada keng ko'nikma va iste'dodlarga ega bo'lishi, shu orqali ijtimoiy hamjihatlik va iqtisodiy samaradorlikni oshirishi mumkin.

Farg'ona viloyati ham o'z taraqqiyotida barqarorlikni birinchi o'ringa qo'yishi kerak. Ekologik toza qishloq xo'jaligi amaliyotini, energiya tejaydigan infratuzilmani va mas'uliyatli turizmni amalga oshirish mintaqaning tabiiy go'zalligini saqlab qolishi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi mumkin. Barqaror rivojlanish nafaqat mas'uliyatli investorlar va sayyohlarni jalb qiladi, balki mintaqa aholisi uchun yaxshi kelajakni ta'minlaydi.

Farg'ona viloyati ishga solinmagan ulkan iqtisodiy va ijtimoiy salohiyatga ega bo'lib, ulardan to'g'ri foydalanilsa, uning aholisi porloq kelajakka olib kelishi mumkin. Qishloq xo'jaligi, turizm, ta'lim, infratuzilma, tadbirkorlik, ijtimoiy integratsiya va barqarorlikka e'tibor qaratish orqali mintaqa Markaziy Osiyoda muvozanatli rivojlanish uchun namuna bo'lishi mumkin. Ushbu potentsialni amalga oshirish uchun mahalliy hukumat, xususiy investorlar va xalqaro sheriklarning birgalikdagi sa'y-harakatlari talab etiladi. To'g'ri strategiya va majburiyat bilan Farg'ona viloyati jahon hamjamiyatining gullab-yashnayotgan va gullab-yashnayotgan qismiga aylanishi mumkin.

References:

1. Абдуразаков С. К. Административно- территориальное устройство Узбекистана. - Т.: Узбекистан, 1987. - 102 с.
2. O'zbekiston Respublikasi konstitutsiyasini o'rganish. - T., 2001, b. 267.
3. Murtazaeva R. H. O'zbekiston tarixi. - T., 2003.
4. O'zbekiston SSR ma'muriy - territorial bo'linishi. - Toshkent, 1981. - 335 b.
5. Qubonov Sh.B. Kichik hududlar ijtimoiy- iqtisodiy geografiyasi. - T.: Mumtoz so'z, 2013, - 162 b.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 27.05.1999 y. PF-2323-son "Navoiy viloyati Navoiy shahri tarkibida Karmana tumanini tashkil etish to'g'risida"gi Farmoni
7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 26.12.2003 y. 570 -son "O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining "Buxoro, Navoiy, Namangan, Samarqand va Farg'ona shaharlarining tuman ma'muriy- hududiy tuzilmalarini tugatish va Navoiy viloyatining Navoiy

tumani chegaralarini kengaytirish va nomini o'zgartirish to'g'risida"gi qarorini bajarish chora - tadbirlari haqida"gi Qarori.

8. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 08.05.2021 y. 293-son "Namangan viloyatining Namangan shahri tarkibida Yangi Namangan tumanini tashkil etish bilan bog'liq tashkiliy masalalarni hal etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.

9. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 12.11.2020 y. 718-son "Namangan viloyatining Namangan shahri tarkibida Davlatobod tumanini tashkil etish bilan bog'liq tashkiliy masalalarni hal etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.

10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 11.11.2020 y. PQ-4888-son "Toshkent shahri tarkibida Yangihayot tumanini tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.

11. O'zbekiston Respublikasining 28.08.2020 y. O'RQ-635-son "O'zbekiston Respublikasining ma'muriy-hududiy tuzilishi to'g'risida"gi Qonuni.

12. www.stat.uz (O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi sayti).

13. www.toshstat.uz (Toshkent shahar statistika bosh boshqarmasi sayti).

14. <https://xs.uz/uzkr/post/samarqand-tumani-tugatiladi>.

